

Életem legjobb évét élem

Emberi tényező rovatunkban ezúttal a Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége (KSZGYSZ) leköszönő ügyvezető igazgatójával, Székely Annával készítettünk interjút szakmai életútjáról, a környezetvédelmi iparág múltjáról és jövőjéről

Milyen szakmai út vezetett a KSZGYSZ-hez?

1975-ben vegyészmérnökként diplomáztam a Műszaki Egyetemen. 2000-ben végeztem el a Bándi Gyula tanár úr kezdeményezésére indított környezetvédelmi szakjogász-képzést. Érdekes volt 50 felé újra az iskolapadba ülni, de nagy hasznomra vált. Már előtte is rengeteg jogszabályt véleményeztem, a képzésnek köszönhetően pedig immár átláttam és megértettem a teljes törvényalkotási folyamatot.

Mint vegyészmérnök hogyan kerültél kapcsolatba a környezetvédelemmel?

Sorsszerű találkozás volt, de nem a vegyészmérnökségből következett. Biomérnöki szakon végeztem, aztán a Medicor Műveknél dolgoztam, ahol vérdiagnosztikai reagenseket fejlesztettem. Utána a Chinoinnál műszeres analitikusként nagy nyomású folyadékromatográfiával foglalkoztam. Az ELTE Kolloidkémia Tanszékén eltöltött pár év után céget alapítottunk egy kollégámmal, amely nem nagyon prosperált. Éppen állást kerestem, amikor felhívott egy régi ismerősöm és megkérdezte, most éppen mivel foglalkozom. Elmondta, hogy alapítottak egy szövetséget, jöjjenek el főtitkárnak, és kitalálhatom, hogyan is kell azt csinálni. Ez tetszett nekem! Nem tudtam többet akkor a környezetvédelemről, mint egy átlagállampolgár, de a vegyészmérnöki háttér és az anyagismeret, a reakciók iránti affinitás sokat segített. Akkoriban kezdődött tulajdonképpen a környezetvédelemmel kapcsolatos jogalkotás Magyarországon. Volt ugyan némi előzmény a hulladékszabályozásban, és létezett egy környezetvédelmi törvény is, annak azonban nem születtek meg a végrehajtási rendeletei. Körülbelül ennyi volt a szabályozás. 1992-ben indult el a mai környezetvédelmi törvény előkészítése, lényegében ezért alakult

meg a KSZGYSZ. Azóta is az egyik legfontosabb tevékenységünk, hogy a készülő jogszabályokról markáns szakmai véleményt alkossunk.

Hogyan indult a KSZGYSZ? Mi volt a célja?

Célunk a szakmai érdekek képviselete, továbbá annak elérése, hogy ezt figyelembe is vegyék. Nos, ez utóbbi meglehetősen hullámzott... Annak idején kifejezetten számítottak ránk, tehát érdemes volt alapos véleményeket gyártani. A környezetvédelmi törvényben, a termékdíjtörvényben, sok más fontos jogszabályban és kormányrendeletben érvényesíteni tudtuk a szakmai értékeket, érdekeket. Mindig az volt a szándékunk, hogy olyan vállalkozások érdekeit képviseljük, amelyek javítani akarnak a környezeten. Olyan szabályozást tartottunk elfogadhatónak, és tartunk annak

ma is, amely konzekvens, végrehajtható. A vállalkozások alapvetően jogkövetők akarnak lenni. Szeretik, ha egyértelműek a keretek, mert akkor nem fognak bajba

kerülni. Sajnos a jogalkotó nem mindig épít erre, és nem mindig érti meg, hogy igazából közös az érdekünk. Egy gazdaság akkor lesz eredményes, ha a vállalkozások is kiszámítható körülmények között működnek, a környezet érdekeit figyelembe véve. Magyarországon a profit pejoratív fogalom. Ha forprofit egy cég, akkor az gyanús, az biztos valami rosszat akar. Jobb- és baloldaltól függetlenül hullámzó volt, hogy mennyire vették figyelembe szövetségünk véleményét. Most éppen semennyire... Két másik nagyon fontos tulajdonsága a szövetségnek, hogy kizárólag szakmai alapon működik, és munkáját a mindenkori politikai hatalomtól tökéletesen függetlenül végezte, végzi és fogja végezni. Ennek a szakmaiságnak, ennek a hozzáállásnak köszönhető, hogy csaknem 300 tagunk van.

Milyen volt a környezetvédelmi iparág az 1990-es évek elején? Miben volt erős? Mik voltak a hiányosságai?

A 90-es évek előtt lényegében nem volt környezetvédelmi ipar. A nagyvállalatoknál dolgozott egy-egy környezetvédelmi felelős, de a folyamat igazán a magánszektor kiszélesedésével indult el. Ezek a környezetvédelmi felelősök általában céget alapítottak, korábbi megbízójuk számára alvállalkozói szolgáltatásokat nyújtottak. Ekkor kezdtek érdeklődni a külföldi cégek a magyar piac iránt.

Hogyan látod az elmúlt három válságos évet a környezetvédelmi iparág szempontjából?

A szövetség az idén 20 éves. A mögöttünk hagyott két évtizedben a szakma kinyílt, kiépült, felnőtt. A jogszabályok nagyon sokban segítettek a környezetipar kialakulását, de a fejlődésre legin-

kább az ország EU-csatlakozása hatott. Mélyreható változásokat kellett végrehajtania az iparnak a környezetvédelmi megfelelés miatt, amit a környezetvédelmi háttérpar tudott támogatni. 2008 végén kezdődött a válság, amelyet elsősorban a másodnyersanyag-hasznosítók éreztek meg azonnal, mert a nyersanyag világpiaci ára drasztikusan csökkent. Nem volt érdemes eladni a begyűjtött fémhulladékot. Ez 2009 közepére rendeződött, tehát a környezetipar számára ez egy rövid, elviselhető, jóllehet roppant ijesztő átmeneti válság volt. Azonban azóta sem tért vissza a világgazdaságba a korábbi prosperitás. És lehet, hogy nem is fog. Vége a pazarló jóléti korszaknak, el kell kezdeni takarékosabban élni. Nagyon sokszor halljuk azt a megjegyzést: „De hiszen ti abból éltek, hogy fogyasztói társadalom van, rengeteg hulladék képződik. Nektek az a jól!” A környezetiparnak is fel kell nőnie az új helyzethez: sok fejlesztésre van szükség az újrahasznosításban, az energiatakarékos működtetésben.

Bennünket egy dolog hátráltat: a szabályozás elégtelensége. A bizonytalanság rettenetesen rossz, és ez az utóbbi években a világgazdaságban is óriási. A magyar szabályozás is rendkívül bizonytalan, drasztikus változásokra készül szinte naponta. Megszüntették a koordináló szervezeteket, helyettük egy állami szervezet jött létre 2011 szeptemberében. Csak 2012 augusztus végére jelentek meg a közbeszerzési kiírások. Nincs hulladékgazdálkodási törvény, országos hulladékgazdálkodási terv. A hulladékgazdálkodási törvény tervezetében lebegtetnek egyfajta minősítést, az OHÜ általi minősítési rendszert, amelyről nem tudjuk, min fog alapulni. Mi tiltakoztunk a koordináló szervezetek megszüntetése ellen, mert szerintünk inkább szabályozásra lett volna szükség. Olyannyira, hogy már elő volt készítve egy kormányrendelet a koordináló szervezetek működtetésének szabályozására. Notifikálta az EU, tehát csak el kellett volna fogadnia a kormánynak, de a kabinet nem ezt az utat választotta. A másik, ami nagyon érzékenyen érint bennünket, hogy nem átlátható, ami történik. Nem lehet felkészülni a változásokra és szakmailag nem értelmezhetők a változások okai. A gazdasági szereplőknek nagyon fontos, hogy legyen idejük megtervezni a jövőt, hogy biztosan számíthassanak arra, hogy a ma meghozott törvény két év

múlva is ugyanazt fogja tőlük követelni. Ha biztonság nincs, akkor válság van.

Mit tudtok tanácsolni ebben a helyzetben a tagjaitoknak? Várjanak?

Hát várnak, amíg bírnak a tanácsunk nélkül is, mert az egzisztenciájukról van szó. Ha nem megy tovább, kilépnek a szövetségből, eladják a céget, visszavonulnak vagy profilt váltanak. Nagyon nehéz a helyzet ma a környezetiparban. A legnagyobb probléma egyébként az, hogy a környezetipar különböző szegmensei különböző minisztériumok, illetve államtitkárságok fennhatósága alá tartoznak, így az ügyek is. A környezetiparnak nincs gazdája, márpedig Nyugat-Európában ez egy húzóágazat. Mi nem használjuk ki ennek a potenciális húzóágazatnak a lehetőségeit. Más mentalitásra lenne szükség a kormányzatban, sokkal fajsúlyosabban kellene kezelni a környezetvédelmet, támaszkodni az ebben rejlő potenciálra. Rövid távú a gondolkodás, nincs, aki verekedjen a környezetvédelemért a kormányon belül.

Pedig a környezetiparban óriási lehetőségek rejlenek. Magyarország szűk és bizonytalan piacnak bizonyul, ezért indítottuk el a Környezetipari Export Programot 2007-ben az akkori Környezetvédelmi Minisztérium támogatásával, együttműködve az ITDH-val. Négyoldalú megállapodás született három állami szereplő és a KSZGYSZ között. Ebben az évben megalakult egy környezetipari export-klaszter, amelynek már 20 lelkes tagja van. Számos külföldi kiállításon, roadshow-n vettek már részt. Tagjaink közül bárki csatlakozhat hozzájuk, és bizonyos feltételekkel a nem tagok is. Mi azt gondoljuk, hogy a Magyarországtól keletre fekvő országokban van mit keresnünk. Nem feltétlenül Kínában, mert az túl messze van, s ez már eleve megrostálja a cégeket. Egy üzlet érdekében ugyanis többször az adott országba kell utazni, s ahhoz tőkeerősnek kell lenni, hogy egy cég finanszírozni tudja a piacépítés időszakát.

Van olyan eredmény 92–93 óta, amelyet személyesen a magadénak érzel?

Több, a környezetvédelmi ipart összefogó szervezet is indult, közülük mi nőtünk föl. Nagyon jól éreztem itt magam: a tagság hűsége tartja össze és fent a szövetséget, a tagok akarják és értik is ezt. Megfelelő számú elkötelezett cég erős potenciált, erős szakmai ráhatást jelent.

Kaptál valamilyen díjat az elmúlt 20 évben?

A Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztjét kaptam meg a környezetipar összefogásában kifejtett munkámért. Nyilván azért én, mert én voltam szem előtt, de sokan kaphatnának elismerést olyanok, akik a háttérben tették és teszik a dolgukat. Örültem neki. Búcsúajándékkul a KSZGYSZ életműdíját kaptam meg.

Kivel, kikkel dolgoztál együtt szívesen?

1994 óta ugyanaz az elnökünk: dr. Kovács László, akit a tagság háromévente újraválasztott. Ő hagyott dolgozni, megélhettem mellette a teljes önállóságot. Valamennyi elnökség megtisztelt a bizalmával. Ez a szabadság sorsalakító számomra. A munkatársaimat nagyon szerettem, és ez persze csak a szerepváltás miatt múltidő. Jó embereket sikerült kiválasztanom. Sokat dolgoztunk, de mindig jókedvűen, egymást segítve. 1993-tól 1996-ig egyedül voltam, akkor érkezett a mostani irodavezető, Fehérvári Katalin. 1999-ben csatlakozott hozzánk Czibók Ági, akinek a szövetség volt az első munkahelye. Ő is jól itt maradt. Újabb kollégák után 2010 őszén lépett be Farkas Hilda, az utódom, aki energikus, nagy tudású, nagy munkabírású és nemzetközi tapasztalatokkal is rendelkező, elismert szakember. Mindannyian arra törekedtünk és törekszünk, hogy megkönyvítsük tagjaink életét, működését.

A KÖVET-tel hogyan kerültél kapcsolatba?

Mikor a KÖVET alakult, Tóth Gergő és Kemény Tamás eljött hozzám. Megkérdezték, hogy milyen ez a munka, és én pozitívan nyilatkoztam. Nem az üzleti érdekek irányítják, s ezért is hálás feladat. Gergő fiatal volt, akkor jött vissza az USA-ból. „Szépreményű fiatalember”, mondta róla Kemény Tamás. Nemzetközi szervezet magyar lánya volt a KÖVET-INEM, amely azért indult el, hogy az iparvállalatok jobban odafigyeljenek a környezetvédelmi teljesítményükre. Nem érzem konkurenciának, és azóta is harmonikus a viszonyunk.

Most, hogy kevesebb a munkád, mivel töltöd a szabad időd?

Januárban kiköltöztünk Solymárra. Egyrészt veteményeskertet művelek, másrészt unokákat nevelek. A két- és négyéves unokám heti két napot tölt nálam. Ők az élet nagy ajándékai számomra. Heti két napot dolgozom a szövetségben: három munkacsoportért vagyok felelős. Magánemberként életem legjobb évét élem.

Bíró Imola, Csizmadia Edit / KÖVET